

2072

M.A. (Economics) Fourth Semester
MAECO-403 & 404 [Opt. (vii)]: Economics of Money and Banking
(In all mediums)

Time allowed: 3 Hours

Max. Marks: 80

NOTE: Attempt five questions in all, including Question No. 1 which is compulsory and selecting one question from each Unit.

x-x-x

- I. Attempt any ten of the following in about 25-30 words each:-
- Explain the components of money supply.
  - Give any two features of Maastricht treaty.
  - What are SDRs (Special Drawing Rights)?
  - Explain approaches to the definition of Money.
  - Explain two important goals of monetary policy.
  - Describe active cash balance in Keynes' theory.
  - Define Repo Rate and Reverse Repo Rate.
  - What is meant by capital market?
  - Explain two main function of central Bank.
  - What are the non-banking financial intermediaries?
  - Rules Vs Discretion debate.
  - What do you mean by transmission mechanism of monetary policy?
  - Relationship between money supply, Price level and Value of money.
  - What do you mean by liquidity Trap?
  - Explain the meaning of encashment period and requirement period. (10×2)

UNIT - I

- II. Critically examine Monetarist's theories of demand for money. (15)
- III. How do the banks create credit? What are the limits to their credit creation Power? (15)

UNIT - II

- IV. Evaluate the liquidity Premium theory and preferred habitat theory of term structure of interest rate. (15)
- V. What do you understand by 'Monetary Targeting'? What are the conditions for good target? (15)

UNIT - III

- VI. Explain in detail the technique of Central bank to control credit. (15)
- VII. Describe the different types and function performed by commercial Banks. (15)

UNIT - IV

- VIII. Describe the types and control of Non-Banking Financial Companies (NBFCs). (15)
- IX. What is the problem of international liquidity? How far has the IMF succeeded in solving this problem? (15)

x-x-x

(Hindi and Punjabi versions enclosed)

P.T.O.

(2)

ਨੋਟ: ਕਿਨ੍ਹੀਂ ਪਾँਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਦੇਂ। ਪ੍ਰਤ੍ਯੇਕ ਭਾਗ (1-4) ਸੇ ਏਕ-ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਚਯਨ ਕਰੇਂ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ-1 ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ।

- *_*_* -

1. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਮੇਂ ਸੇ ਕਿਨ੍ਹੀਂ ਦਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ (ਪ੍ਰਤ੍ਯੇਕ) ਕੇ ਉਤਰ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਮੇਂ ਦੀਜ਼ਿਏ:-

- (ਕ) ਮੁਦਰਾ ਆਪੂਰਤਿ ਕੇ ਘਟਕਾਂ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜ਼ਿਏ।
- (ਖ) ਮਾਸਟ੍ਰਿਚ ਸਥਿਤਿ ਕੀ ਕੋਓਂ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਏਂ ਬਤਾਏਏ।
- (ਗ) ਏਸ.ਡੀ.ਆਰ (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਹਰਣ ਅਧਿਕਾਰ) ਕ੍ਯਾ ਹੈ?
- (ਘ) ਮੁਦਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿਕੋਣ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜ਼ਿਏ।
- (ਙ) ਮੌਦ੍ਰਿਕ ਨੀਤਿ ਕੇ ਦੋ ਮਹਤ੍ਵਪੂਰਨ ਲਕ੍ਸ਼੍ਯਾਂ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜ਼ਿਏ।
- (ਚ) ਕੀਨਸ ਕੇ ਸਿਧਾਂਤ ਮੇਂ ਸਕ੍ਰਿਯ ਰੋਕਡ਼ ਸ਼ੇਪ ਕਾ ਵਰਨਨ ਕੀਜ਼ਿਏ।

- (ਛ) ਰੇਪੋ ਰੇਟ ਔਰ ਰਿਵਰਸ ਰੇਪੋ ਰੇਟ ਕੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖਿਏ।
- (ਜ) ਪੂੰਜੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਸੇ ਕ੍ਯਾ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਹੈ?
- (ਝ) ਕੇਂਦ੍ਰੀਯ ਬੈਂਕ ਕੇ ਦੋ ਮੁਖ੍ਯ ਕਾਰ੍ਯਾਂ ਕੀ ਵ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਕੀਜ਼ਿਏ।
- (ਞ) ਗੈਰ-ਬੈਂਕਿੰਗ ਵਿਧੀਯ ਮਧ੍ਯਸ੍ਥ ਕ੍ਯਾ ਹੈ?
- (ਟ) ਨਿਯਮ ਬਨਾਮ ਵਿਵੇਕਾਧੀਨ ਚਰਚਾ।
- (ਠ) ਮੌਦ੍ਰਿਕ ਨੀਤਿ ਕੇ ਸੰਚਰਣ ਤੰਤ੍ਰ ਸੇ ਆਪ ਕ੍ਯਾ ਸਮਝਤੇ ਹੈਂ?
- (ਡ) ਮੁਦਰਾ ਆਪੂਰਤਿ, ਮੂਲ੍ਯ ਸ੍ਥਰ ਔਰ ਮੁਦਰਾ ਕੇ ਮੂਲ੍ਯ ਮੇਂ ਸੰਬੰਧ।
- (ਢ) ਬਲਨਿਧਿ ਫੰਦੇ ਸੇ ਆਪ ਕ੍ਯਾ ਸਮਝਤੇ ਹੈਂ?
- (ਣ) ਨਕਦੀਕਰਣ ਅਵਧਿ ਔਰ ਆਵਸ਼੍ਯਕਤਾ ਅਵਧਿ ਕਾ ਅਰਥ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਜ਼ਿਏ।

ਭਾਗ-1

2. ਮੁਦਰਾ ਕੀ ਮਾਂਗ ਕੇ ਬਾਰੇ ਮੇਂ ਮੁਦਰਾਵਾਦੀ ਕੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਕਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪਰੀਖਣ ਕੀਜ਼ਿਏ।
3. ਬੈਂਕ ਕ੍ਰੇਡਿਟ ਕੈਸੇ ਬਨਾਤੇ ਹੈਂ? ਉਨਕੀ ਕ੍ਰੇਡਿਟ ਸ੍ਰਜਨ ਸ਼ਕਤਿ ਕੀ ਸੀਮਾਏਂ ਕ੍ਯਾ ਹੈਂ?

ਭਾਗ-2

4. ਟਰਲਤਾ ਪ੍ਰੀਮਿਯਮ ਸਿਧਾਂਤ ਔਰ ਬ੍ਯਾਜ ਦਰ ਕੀ ਅਵਧਿ ਸੰਰਚਨਾ ਕੇ ਪਸੰਦੀਦਾ ਆਗਸ ਸਿਧਾਂਤ ਕਾ ਮੂਲ੍ਯਾਂਕਨ ਕੀਜ਼ਿਏ।
5. 'ਮੌਦ੍ਰਿਕ ਲਕ੍ਸ਼੍ਯੀਕਰਣ' ਸੇ ਆਪ ਕ੍ਯਾ ਸਮਝਤੇ ਹੈਂ? ਅਛੇ ਲਕ੍ਸ਼੍ਯ ਕੇ ਲਿਏ ਕ੍ਯਾ ਸ਼ਰੋਂ ਹੈਂ?

ਭਾਗ-3

6. ਕ੍ਰੇਡਿਟ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨੇ ਕੇ ਲਿਏ ਕੇਂਦ੍ਰੀਯ ਬੈਂਕ ਕੀ ਤਕਨੀਕ ਕਾ ਵਿਸਤਾਰਪੂਰਵਕ ਵਰਨਨ ਕੀਜ਼ਿਏ।
7. ਵਾਣਿਜ੍ਯਿਕ ਬੈਂਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਏ ਜਾਨੇ ਵਾਲੇ ਵਿਭਿਨ ਪ੍ਰਕਾਰਾਂ ਔਰ ਕਾਰ੍ਯਾਂ ਕਾ ਵਰਨਨ ਕੀਜ਼ਿਏ।

ਭਾਗ-4

8. ਗੈਰ-ਬੈਂਕਿੰਗ ਵਿਧੀਯ ਕੰਪਨੀਯਾਂ (ਏਨਬੀਏਫਸੀ) ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਔਰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਣ ਕਾ ਵਰਨਨ ਕੀਜ਼ਿਏ।
9. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟ੍ਰੀਯ ਟਰਲਤਾ ਕੀ ਸਮਸ੍ਯਾ ਕ੍ਯਾ ਹੈ? ਆਈ.ਏਮ.ਏਫ਼ ਇਸ ਸਮਸ੍ਯਾ ਕੋ ਸੁਲਝਾਨੇ ਮੇਂ ਕਹਾਂ ਤਕ ਸਫਲ ਹੁਆ ਹੈ?

- *_*_* -

(3)

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਭਾਗ (1-4) ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

- *_*_* -

1. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ (ਹਰ ਇੱਕ) ਦੇ ਉੱਤਰ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ:-

- (ੳ) ਪੈਸੇ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- (ਅ) ਮਾਸਟ੍ਰਿਕਟ ਸੰਧੀ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।
- (ੲ) SDRs (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਡਰਾਇੰਗ ਅਧਿਕਾਰ) ਕੀ ਹਨ?
- (ਸ) ਪੈਸੇ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- (ਹ) ਮੁਦਰਾ ਨੀਤੀ ਦੇ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਟੀਚਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- (ਕ) ਕੀਨਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਨਕਦ ਬਕਾਇਆ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
- (ਖ) ਰੇਪੋ ਰੇਟ ਅਤੇ ਰਿਵਰਸ ਰੇਪੋ ਰੇਟ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ।
- (ਗ) ਪੂੰਜੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- (ਘ) ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕ ਦੇ ਦੋ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜ ਲਿਖੋ।
- (ਙ) ਗੈਰ-ਬੈਂਕਿੰਗ ਵਿੱਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਕੀ ਹਨ?
- (ਚ) ਨਿਯਮ ਬਨਾਮ ਵਿਵੇਕੀ ਬਹਿਸ।
- (ਛ) ਮੁਦਰਾ ਨੀਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਵਿਧੀ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ?
- (ਜ) ਪੈਸੇ ਦੀ ਸਪਲਾਈ, ਕੀਮਤ ਦੇ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ।
- (ਝ) ਤਰਲਤਾ ਜਾਲ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ?
- (ਞ) ਨਕਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਲੋੜ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-1

2. ਪੈਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਮੁਦਰਾਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਜਾਂਚ ਕਰੋ।
3. ਬੈਂਕ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ? ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਿਰਜਣ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ?

ਭਾਗ-2

4. ਵਿਆਜ ਦਰ ਦੀ ਮਿਆਦ ਬਦਲਤਰ ਦੇ ਤਰਲਤਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਤਰਜੀਹੀ ਨਿਵਾਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ।
5. 'ਮੁਦਰਕ ਟੀਚਾਕਰਣ' ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਚੰਗੇ ਟੀਚੇ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਕੀ ਹਨ?

ਭਾਗ-3

6. ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
7. ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-4

8. ਗੈਰ-ਬੈਂਕਿੰਗ ਵਿੱਤੀ ਕੰਪਨੀਆਂ (NBFCs) ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
9. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਤਰਲਤਾ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਕੀ ਹੈ? IMF ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ 'ਚ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਇਆ ਹੈ?

- *_*_* -